

Про вогненні дні

З першого дня до Перемоги пройшов війну Генеральний секретар ЦК КПРС, Голова Президії Верховної Ради СРСР Л. І. Брежнев. На адресу Леоніда Ілліча протягом багатьох років надходять листи від людей різного віку і різних професій — з Радянського Союзу і зарубіжних країн, в яких його просять поділитися своїми спогадами про ті воєнні роки.

Спогадами Леоніда Ілліча Брежнева «Мала земля» відкривається лютий номер літературно-художнього і громадсько-політичного журналу Співки письменників СРСР «Новий мир».

«Щоденників на війні я не вів, — пише Л. І. Брежнев. — Але 1418 вогнених днів і ночей не забути. Були епізоди, зустрічі, бої, були такі хвилини, які, як і у всіх фронтовиків, ніколи не згадуються з моєї пам'яті».

Про цей вогненний час і розповідає автор «Малої землі».

У номері «Нового мира» публікуються матеріали, присвячені 60-й річниці Радянської Армії. Поети, прозаїки, публіцисти розповідають про війну і про сьогоденне життя захисників Батьківщини.

Другий номер «Нового мира» розсилається передплатникам.

ПРАВОФЛАНГОВІ

Свободні В НОМЕРІ:

◆ Добротворці. Книга нарисів про кращих людей університету. Нарис другий: «Герої живуть серед нас».

◆ Наш календар.

◆ Майстер «Золоті руки» І. С. Леонов.

◆ Всевадна хода сесії. Розповідь про останній тиждень студентських жнив. Фоторепортаж; коментар викладача; слово заступникові декана.

◆ Канікули. Якими вони будуть?

◆ Чиста криниця. Сторінка любителів природи.

Молоді люди, яких ви бачите на знімкові, прийшли на підготовче відділення університету з метою поновити свої знання з основ наук і стати повноправними членами великої студентської сім'ї Одеського університету. Пройшло два місяці занять, і вже зараз видно, хто з слухачів серйозно, з повною відповідальністю ставиться до занять, використовує з користю кожен робочу хвилину. На «добре» і «відмінно» вчаться слухачі А. Козаченко, Ю. Синіченко, Н. Догода, Т. Сербинович, Х. Остафчук, Н. Хінчикашвілі, О. Болотський, Л. Бескровна. Їх ми і сфотографували разом з деканом доцентом Ф. П. Смагленком.

Тетяна Орловська вчиться на п'ятому курсі геолого-географічного факультету. Нині вона склала свою останню сесію. Склала на «добре» і «відмінно». І тому, коли ми в деканаті запитали, кого можна сфотографувати на першу сторінку нашої газети, декан доцент О. І. Полоса одразу порекомендував Таню Орловську. Зараз у дівчини останні студентські канікули, а там — найвідповідальніший період — написання і захист дипломної, державні іспити. Хочеться вірити, що і цей останній період навчання в університеті буде для Тетяни таким же успішним, як і всі попередні 5 років.

На знімку: Т. ОРЛОВСЬКА.

Фото Л. ПЛАТІРА.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

За наукові КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ 44-й

№ 5 (1299).

3 ЛЮТОГО 1978 р.

Ціна 2 коп.

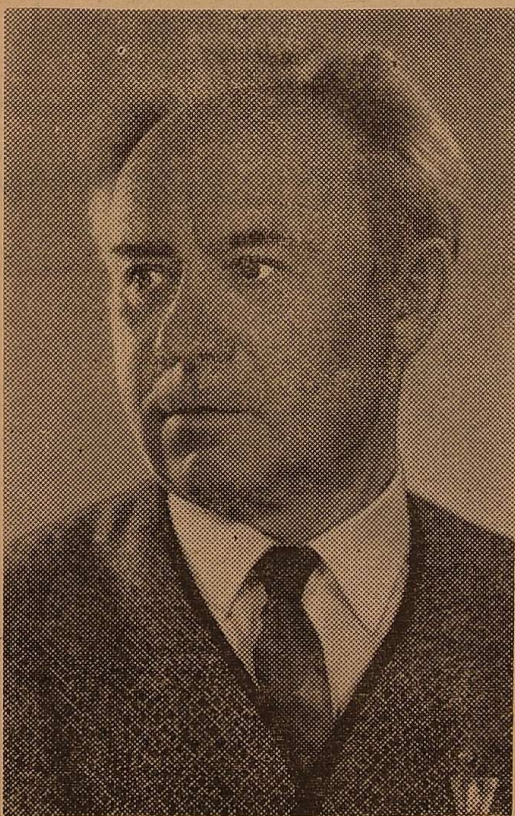
Їх портрети — на Дошці пошани

Добротворці

◆ КНИГА НАРИСІВ ПРО КРАЩИХ ЛЮДЕЙ УНІВЕРСИТЕТУ.

Герої живуть серед нас

Нарис другий

Давно закінчилася Велика Вітчизняна війна, відгрімилі салюти на честь великої Перемоги радянського народу над шафистською Німеччиною. Пам'ятниками і обелісками постала пам'ять народна в містах і селах, на шляхах, де проходили грізні, криваві бої. Та найдорожча, найглибша пам'ять залишилася в серцях радянських людей, і особливо в серцях тих, чия мужність, героїство, винахідливість допомагали кувати перемогу над віроломним ворогом.

Грізний 41-й. Сотні тисяч радянських людей підняли на захист завоювань Жовтня, на захист рідної Батьківщи-

ни. 23 червня 1941 року був мобілізований до лав Радянської Армії і Яків Якович Нейдорф. Але не у відкритім бою довелося зустрітись йому із запеклим ворогом. Німець за національністю, громадянин СРСР, — він став бійцем іншого фронту, виконуючи значну і відповідальну роботу по розкладу військ противника. Разом з Миколою Гефтом, німецьким політемігрантом антифашистом Куртом Шлессером, артистом Московського театру Радянської Армії В. Н. Полтавцевим, членом-кореспон-

дентом АН СРСР М. О. Аржановим та іншими він був направлений до загону спеціальної підготовки, а звідти на фронт.

Перші воєнні роки видалися важкими: не було досвіду роботи, не знали ми гаряд і звичаїв німців, їх життя, тому і зазнавали по-

(Закінчення на 2-й стор.).

Об'єднане заняття семінару

Чергове заняття методологічного семінару мовників і літературознавців — викладачів, аспірантів та співробітників філологічного факультету відбулося в кінці минулого тижня. Тема семінару: «Слово як засіб художнього відображення дійсності».

З глибокою насиченою до-

повіддю виступила викладачка кафедри української мови О. П. Григорук.

Цікаві роботи представили на суд викладачів аспіранти М. В. Пащенко і Є. М. Чорноіваненко.

Доповіди викликали значний інтерес слухачів, жваво обговорювалися.

Об'єднані заняття методологічних семінарів мовників і літературознавців — не новина для викладачів, та звичай вони проходять окремо. Об'єднане заняття виявилось корисним для всіх, збагативши і мовознавців і літературознавців.

Наш кор.

Добротворці

◆ КНИГА НАРИСІВ ПРО КРАЩИХ ЛЮДЕЙ
УНІВЕРСИТЕТУ

Герої живуть серед нас

Нарис другий

(Закінч. Поч. на 1-й стор.)

первах багато втрат, причому іноді через незначні помилки. І з тим більшою повагою і любов'ю ставилися ми до Курта Шлессера, який добре знав німців, був рішучим, сміливим і, виконавши відмінно завдання, завжди повертався в самому чудовому настрої.

Згадуючи шляхи війни, Яков Якович майже нічого не говорить про себе, все більше про своїх бойових товаришів, а між тим війну він закінчив в званні майора в самому логові фашистів — у Берліні. Про нього згадують в своїх книжках Микола Осипов («Пароль «Викторія») і Грегоровайс («Утром после войны»).

— Тільки, будь ласка, не робіть з мене героя, — попросив він, коли ми зустрілися на кафедрі німецької філології. Тоді я пообіцяла, але...

1943 рік. В районі станції Кримська під Новоросійськом пролягла «блакитна» лінійка фронту. Через незручності ландшафту, через переваги ворога в живій силі і техніці ніяк не вдавалося її прорвати, щоб вийти на Новоросійськ. При підготовці прориву до штабу надійшло завдання підключитися до німецької лінійки передачі і будь-що дезорганізувати противника. За виконання завдання взявся Я. Я. Нейдорф. Виконуючи роль «бойового спостерігача» німців, роздобувши перед цим пароль, він почав диктувати фашистському радисту координати... болота.

Німець здивувався і запитозив обман. І скільки знадобилося витримки, сміливості, щоб такі переконати його, що радянські частини прориватимуть лінійку фронту саме там.

Кілька хвилин німці лупили по болоту. А тим часом радянські частини пройшли

на південь від болота до Новоросійська і прорвали «блакитну» лінійку фронту.

...А це було вже в Берліні. Межу між територіями, зайнятими радянськими військами і фашистами, особливо вночі, розгледіти було неможливо. Вона проходила по річці Шінгаузер, підземними тунелями вулиць, завулків. Пробираючись впітьмах до своїх, Нейдорф та його водій Іван Дудкін забрели на німецьку територію і раптом почули крики жінок і плач дітей, що долинали з підвального приміщення одного з будинків. Не роздумуючи, кинулися туди. В підвалі було безліч німецьких жінок з дітьми. Посеред приміщення за столом сидів озброєний фашистський офіцер, на чатах біля дверей стояли німецькі солдати з автоматами.

Перше відчуття, яке охопило Нейдорфа, був страх. А тут ще і воцїл зник. «Невже закололи?», — майнула думка. Але оглядатися було небезпечно. Німці, мабуть, теж перелякалися від несподіваної появи радянського військовослужбовця, бо не стріляли і мовчки остовпіло дивилися на нього.

І тут з вулиці почувся командирський гуркіт, крики. Це Іван Дудкін імітував підхід радянських частин. Підтриманий винахідливістю свого водія, Нейдорф закричав «Хенде хох!» і заставив німців скласти зброю. Захопивши її, вивіз з підвалу, а німці так і залишилися стояти з піднятими догори руками.

І лише на вулиці Якова Яковича і Івана Дудкіна охопив сміх. Сміялися всю дорогу до радянського штабу. А коли через кілька хвилин повернулися з підкріпленням до підвалу, там уже нікого не було, мабуть, вийшли через якийсь інший хід.

Нейдорфа можна слухати годинами. Тихо, іноді замислюючись, пригадуючи давно

минуле, розповідає він і про те, як звільняли воїни частини, до якої входив і він, середньовікову фортецю на річці Хафель; і як радянські військовослужбовці взяли шефство над німецьким дитбудинком, що знаходився в радянській зоні, де понад 600 дітей та їх вихователів залишилися без їжі, а до того ж там вибухнула епідемія сипного тифу; і про те, як цілі угруповання німецьких військ на чолі з офіцерами із зброєю, боеприпасами, харчами, заготовані Нейдорфом та його бойовими побратимами, здавалися в полон і переходили на бік Радянської Армії.

Та закінчилася війна, і Яков Якович повернувся до мирної, гуманної праці викладача. Декілька років був деканом факультету в інституті іноземних мов, що влився потім до складу нашого університету; захистив дисертацію, отримав посаду доцента кафедри німецької філології ОДУ.

Незважаючи на свої 65 років, він такий же молодий, бадьорий, підтягнутий, як і колись. Бере активну участь в партійній роботі, часто виступає з лекціями по лінії товариства «Знання». Частий гість він і на комсомольських зборах, і в студентських гуртожитках, піклується про навчання і побут, з великою охотою виїжджає зі студентами на сільгоспработу.

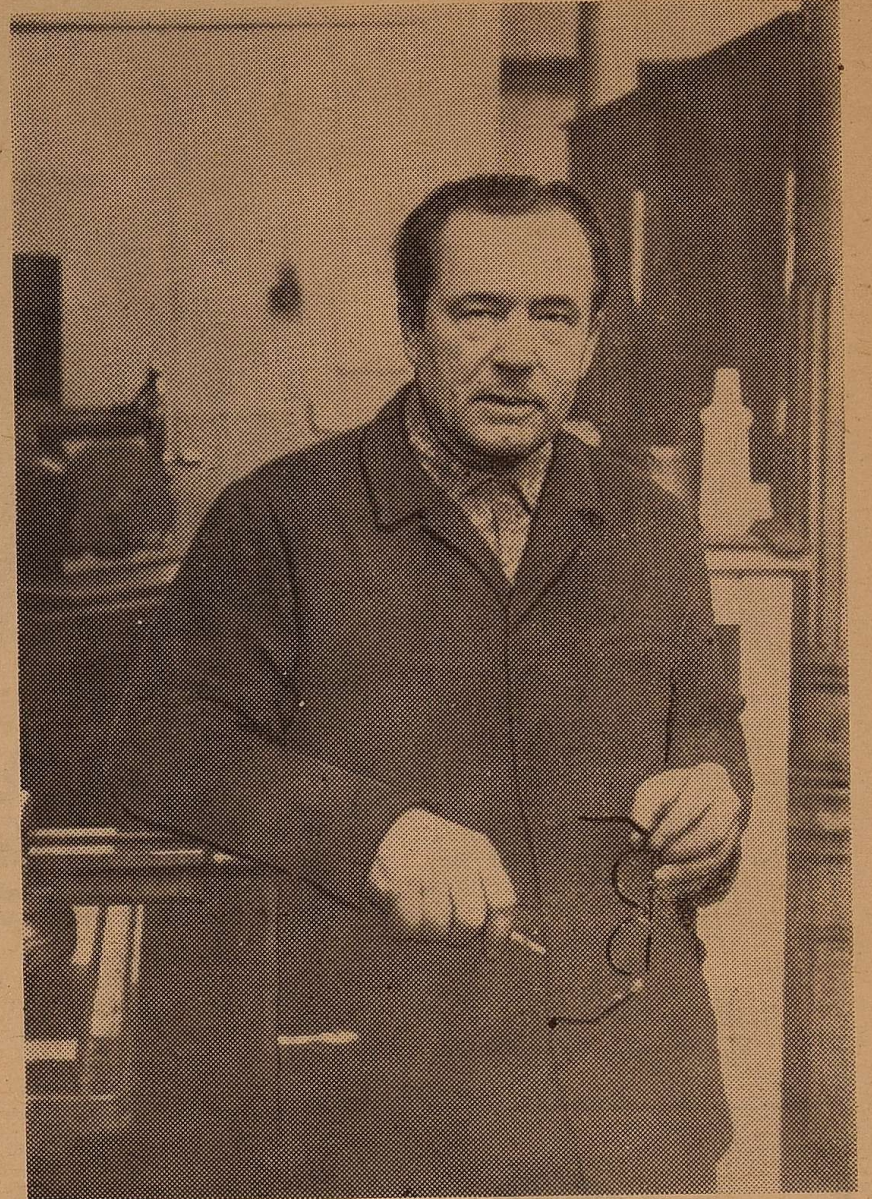
А скільки листів приходить на його ім'я від бойових побратимів і від численних друзів з Німецької Демократичної Республіки, скільки людей приходить і приїздить до нього, щоб висловити свою вдячність за зроблене ним. От і нещодавно на факультеті РГФ була гостя із НДР. Зустрівшись з Яковом Яковичем, простягла йому шматок паперу, де його рукою було написано, що громадянка така-то і така-то була звільнена радянськими військами з концентраційного табору.

Скільки років берегла вона цей пам'ятний клаптик, навіть не сподіваючись на зустріч з одним із своїх визволителів.

М'яка, добросердечна, чуйна людина, — говорять про нього співробітники кафедри, студенти та й всі, з ким заводив розмову про Я. Я. Нейдорфа. — Всі наші радіощі і невдачі він сприймає як свої особисті. Але, якщо того вимагають обставини, він буває і вимогливим. І особливо нетерпляче ставиться до ледарів і порушників дисципліни. Таким він нічого не дає.

Л. ХОРОША.

МАЙСТЕР «ЗОЛОТІ РУКИ»

Людину, з якою ми хочемо вас познайомити, зветь Іваном Сергійовичем. Його прізвище — Леонов. Посада, яку обіймає ця людина, — надто скромна — слюсар-механік. Та справді кажу, що не місце красить людину, а людина місце. Головне не те, яка посада у чоловіка, а те, як він ставиться до роботи, чим ця робота є для нього.

Іван Сергійович прийшов в унверситетський майстерні Одеського університету 32 роки тому — у 1946-му. З тих пір і працює в одному й тому ж цеху.

Робота в УЕМ — робота незвичайна. Адже тут не така система, як, скажімо, на заводі. Ні тобі конвейера, ні тобі готових деталей, з яких виробляється машина чи механізм. Усі вироби тут робляться прямо з креслень і робітників, який виконує ту

чи іншу роботу, треба бути і інженером, і раціоналізатором і винахідником, і конструктором.

Іван Сергійович Леонов виконує експериментальні роботи по виготовленню найскладнішого обладнання для забезпечення високої точності учбового процесу і наукових досліджень. Ось нещодавно він завершив складання лазерного мікрометра для заводу «Одескабель» за розробкою науково-дослідного інституту фізики. Прилад удостоєний срібної медалі Виставки досягнень народного господарства СРСР.

Переможець соціалістичного змагання, майстер «Золоті руки», — ветеран праці Іван Сергійович Леонов завжди у роботі, завжди у пошуку, завжди у творчому доробку.

На знімку: І. С. ЛЕОНОВ.
Фото Л. ПЛАТІРА.

◆ НАШ КАЛЕНДАР

У горнилі класових битв за перемогу і утвердження влади Рад, за соціалізм виросла і загартувалася ціла плеяда революціонерів-ленінців. Серед них — Григорій Іванович Петровський, життя і діяльність якого є яскравим прикладом безавітного служіння народові.

18 жовтня 1912 року з'їзд виборщиків Катеринославської губернії обрав Григорія Івановича Петровського депутатом IV Державної думи. Виступи голови більшовицької фракції Державної думи Г. І. Петровського у Думі гостро викривали антинародну політику царського уряду. Глибокі за змістом, яскраві за формою, побудовані на взятих з життя фактах, ці виступи викликали шалену лютю представників панівних класів, користувалися широкою популярністю серед трудящих. У Науковій бібліотеці університету зберігається збірник Г. І. Петровського «Речі и статьи периода IV Государственной думы 1912—1914 гг.». Часть I. (Х., Госиздат України, 1930, 240 с.).

Видатний партійний і державний діяч

◆ 4 лютого минає 100 років з дня народження Г. І. Петровського.

Після перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції за пропозицією В. І. Леніна Г. І. Петровського призначають народним комісаром внутрішніх справ Радянського уряду — Раднаркомом.

В березні 1919 року за рекомендацією Центрального Комітету і В. І. Леніна на III Всеукраїнському з'їзді Рад Г. І. Петровського було обрано Головою Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету (ВУЦВК). На цій посаді він працює по 1938 рік. У 1932—1937 роках він один з голів ЦВК СРСР, у 1937—1938 роках Г. І. Петровський — заступник Голови Президії Верховної Ради СРСР.

Г. І. Петровський залишив велику літературну спадщину, яка налічує понад 800 друкованих праць, доповідей, статей, промов, звернень, листів. У збірнику «Вибрані статті і промови». (К. Політ-

видав України, 1974, 415 с.) велика кількість статей і промов Г. І. Петровського присвячена соціалістичній індустріалізації країни, організації і зміцненню колгоспного ладу в країні.

Про свої зустрічі з Володимиром Іллічем, про спільну працю, про те враження, яке справляв на нього В. І. Ленін, Г. І. Петровський пише і в статтях, що увійшли до збірника, і в спогадах «Великое начало» (М., «Знание», 1957, 33 с.), і «Наш мудрый вождь» (М., Политиздат, 1970, 96 с.).

Багата за змістом і важлива за своїм політичним значенням та частина літературної спадщини Г. І. Петровського, що висвітлює його невідому партійну і державну діяльність на Україні в період відбудови соціалізму. Книги «Наши пути к социализму» (Б. м., «Пролетарий», б. р. 29 с.) і «Враження від

об'їздів деяких місцевостей України» (Х. Держвидав України, 1925, 32 с.), що зберігаються в Науковій бібліотеці, стали тепер бібліографічними рідкостями.

Живий свідок і активний учасник революційних подій, Г. І. Петровський у своїх спогадах «Великі роки» (К. «Молодь», 1957, 158 с.) розповідає молоді про боротьбу більшовиків під керівництвом В. І. Леніна за перемогу робітничого класу і селянства над самодержавством і буржуазією в місті і на селі, за встановлення і захист Радянської влади.

Характерними рисами Григорія Івановича були надзвичайна скромність, людяність, партійна принциповість, вимогливість до себе і до інших, діловитість, щира любов і довір'я до трудящих. Г. І. Петровський щирою і чарівною людиною, яка шістьдесят років життя віддала служінню ленінській партії. Народ з повагою називав його Все-

українським старостою. Життя і діяльності Г. І. Петровського багато присвячено книзі і статтям. Серед них книги, написані групою старих більшовиків «Григорій Іванович Петровський» (К., Політвидав, 1961, 391 с.), «Сердце, отдавшее людям» (М., Политиздат, 1964, 191 с.).

У серії біографій «Жизнь замечательных людей» (вип. 19/374) Ф. Бега та В. Александров видали книгу «Петровський» (М., «Молодая гвардия», 1963, 319 с.). У книзі подані основні дати життя та діяльності Г. І. Петровського (с. 313—316) та коротка біографія (с. 317—318). Автори — журналісти Л. Ключник і В. Зав'ялов книгу «Г. И. Петровский» (М., Политиздат, 1970, с. 125) видали в серії «Герои Советской Родины». Олександра Савчук написав повість «Григорій Іванович» (К. «Дніпро», 1973, 224 с.).

О. НОТКІНА,
головний бібліограф
наукової бібліотеки.

«За наукові кадри»

ВСЕВЛАДНА ХОДА СЕСІЇ

◆ РОЗПОВІДАЄМО ПРО ОСТАННІЙ ТИЖДЕНЬ ЗИМОВОЇ СЕСІЇ 78

◆ ВАМ СЛОВО, ЗАСТУПНИК ДЕКАНА

ДОБРИЙ УЖИНОК

Ну от і закінчилася зимова сесія на перших і п'ятих курсах. На факультеті РГФ підбило перші пісумки. Успішність першокурсників в цій сесії становить приблизно 96 процентів. Зазвичай якість знань на I-му курсі нижча, ніж на старших. Пояснюється це і тим, що до зимової сесії ще не всі студенти пройшли період адаптації, і тим, що рівень шкільних знань не завжди відповідає вимогам вузу. Та все ж показники першої сесії радують. Тільки круглих відмінників серед 98 зарахованих на курс студентів на факультеті вісім. На «відмінно» і «добре» склали сесію 49 студентів. Круглий «трійочник» всього один. І хоч якість успішності складає зараз 60 процентів, є надія, що в подальшому процент якості знань студентів підвищиться. Це видно хоча б по тому, що серед першокурсників на німецькому, французькому та іспанському відділеннях жодного невстигаючого.

Двадцять із ста студентів-пятикурсників теж круглі відмінники. Тільки на одному німецькому відділенні їх п'ять.

Дуже відрадно відзначити, що деякі групи здали зимову сесію без жодної «трійки». Це 51-а англійська (куратор доцент Н. О. Горшкова), 51-а німецька (куратор ст. викладач Л. І. Суховерхова). І кількість відмінників тут теж висока — серед «англійців» їх п'ятеро, у «німців» четверо.

З однією, двома «трійками» склали іспити 19 студентів. Якісний показник успіш-

ності на п'ятих курсах становить 70 процентів.

Про якість успішності на 2—4-х курсах говорити поки що рано, адже сесія в них ще не закінчилася.

На другому англійському курсі через неатестацію і «двійки» навіть довелося сесію розпочати пізніше. А взагалі групи тут надто різні: є такі, де майже всі студенти вчаться добре, є й такі, де вже на перших іспитах отримано «двійки».

Але, не дивлячись на це, ми сподіваємось на досить високий процент успішності. В усякому разі торік багато груп складало іспити без «трійок», серед них кращою була 41-а німецька.

Високий процент якості знань на заочному відділенні — 91 процент (торік на зимовій сесії він становив 84,4 процента). Це підвищення якості пояснюється тим, що із відстаючими заочниками проводилася значна організаційна робота як в деканаті, так і на кафедрах. Ті, що з вагомих причин не могли прийти на сесію, оформляли академічні відпустки, боржники подали в деканат пояснювальні записки, їм встановлено строки доздатися екзаменів. Були й такі, що за академічну неуспішність відчислені з університету. Це крайній захід, але, як виявляється, він все-таки необхідний.

А взагалі деканат націлює всіх студентів на те, що навчання повинне бути у них на першому плані, тоді не доведеться вдаватися до крайніх заходів.

В. ТАРАНЕЦЬ,
доцент, заст. декана
факультету РГФ.

Сесія сесією, а канікули — канікулами

Завершилася напружена пора зимової заліково-екзаменаційної сесії. Поки студенти її викладали, профком потурбувався про те, щоб канікули, які прийдуть на зміну сесії, були цікавими, щоб відпочинок, незважаючи на свою недовготривалість, був ефективним, а всі заходи — цікавими і змістовними.

Так що ж заплановано, що чекає студентів на канікулах?

Згідно плану профспілкового комітету, під час канікул дві групи наших студентів по 30 чоловік кожна побувають в мальовничих зимових Карпатах у складі туристичних поїздів Одеського бюро подорожей та екскурсій. 30 студентів побуває в Білорусії, у Виборзі та Ленінграді, ще 30 здійснять екскурсію в Петрозаводськ. На всі ці поїздки профком витратить понад 5.000 крб. Окрім того, для студентів, які проведуть канікули в місті, будуть організовані екскурсії по місцях революційної, бойової і трудової слави, в гуртожитках відбудуться зустрічі з ветеранами війни і праці, з акторами і т. ін. Заплановано провести колективні відвідини театрів,

виставочних залів, музеїв тощо.

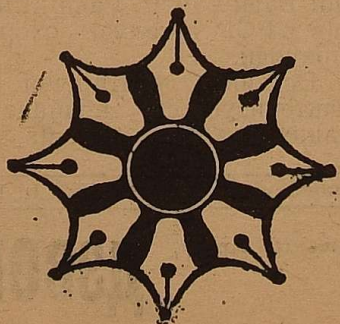
Має свій план на зимові канікули і правління університетського спортивного клубу. 60 спортсменів університету здійснять туристичні походи в Карпатах, в Карелії і на Південному Уралі.

Багато любителів «спорту» візьмуть участь у спортивних змаганнях з волейболу, плавання, художньої гімнастики, шахів, шашок і фехтування.

Викладачі і співробітники спробують свої сили у змаганнях спартакіади «Бадьорість і здоров'я».

Як бачимо, канікули будуть гарними.

В. ГОМІН.

В один з останніх днів зимової сесії-78 ми з фотореспондентом завітали на хімічний факультет.

Перше, що кинулося у вічі, — це відчуття якоїсь особливої зосередженості і студентів, і викладачів, і всіх,

хто має якусь причетність до студентського звіту за семестр.

У малій хімічній аудиторії доцент Олександр Наумович Софронюк приймав іспит з будови речовини у студентів IV курсу (групи аналі-

тиків і неорганіків). Іспит, як і дисципліна, нелегка, і тим приємніше викладачеві чути досить ґрунтовні відповіді студентів. Староста групи Олена Івченко, яку ви бачите на знімку, отримала у той день добру оцінку.

◆ ФОТОРЕПОРТАЖ ◆ ФОТОРЕПОРТАЖ ◆ ФОТОРЕПОРТАЖ ◆ ФОТОРЕПОРТАЖ

Значна частина студентів нашого університету готується до нелегкої і почесної роботи вчителя середньої школи. А тому неабияке значення має те, яку спеціальну педагогічну підготовку отримає завтрашній педагог у стінах університету.

— В цьому навчальному році, — розповідає старший викладач кафедри педагогіки

Олександра Миколаївна Якубовська, — у фізиків в курсі педагогіки розпочалися семінарські заняття, що не могло не сприяти глибшому засвоєнню програмного матеріалу з цієї важливої дисципліни. На ці заняття ми запрошували кращих учителів-практиків міста, студенти самі ходили у школи, складали плани виховної роботи тощо.

І ось — іспит. До нього студенти непогано підготувалися. Результати — добрі. 39 відмінних оцінок з'явилося у відомостях (склало 77 студентів).

На знімку: ст. викладач О. М. Якубовська і студентка Тетяна Шевченко. В заліковці студентки з'явилася ще одна відмінна оцінка. Фото Л. ПЛАТМІРА.

◆ КОМЕНТАР ВИКЛАДАЧА

НЕСПОДІВАНОСТЕЙ НЕ БУЛО

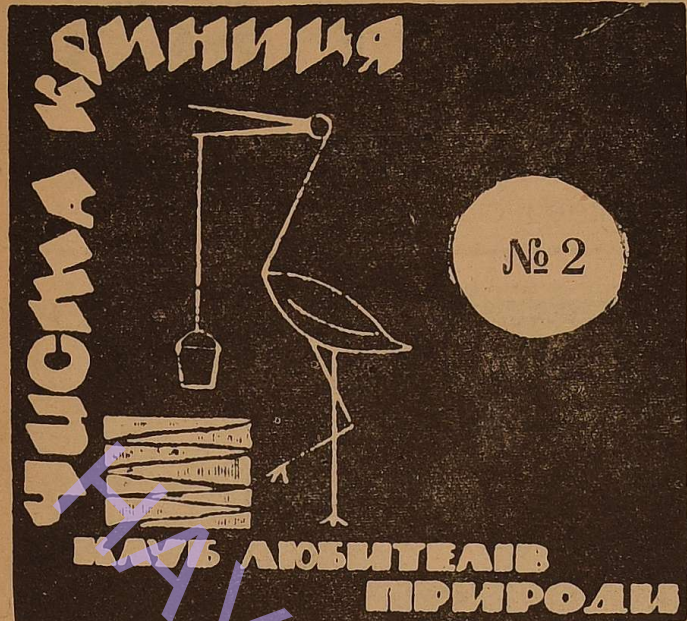
— Претензій до студентів не маю, — каже викладач зарубіжної літератури доцент Б. О. Шайкевич, який прийняв 28 січня іспит з цієї дисципліни у студентів I-ої української групи III курсу філфаку. — На сьогоднішньому екзамені студенти отримали 8 оцінок «відмінно», 11 — «добре» і лише 3 «задовільно».

Щоправда, цьому сприяли значні заходи в семестровий

період. На протязі всього семестру систематично відбувалися практичні заняття, які успішно вели молоді співробітники кафедри С. І. Барда, Л. В. Ковальчук, Н. О. Костюк; вівся належний контроль за самостійною роботою студентів: вони писали реферати з пропонованих тем, контрольні роботи. Окрім такого контролю, постійно назначалися тематичні консультації, велася суттєва виховна

робота на прикладах світової класичної літератури. Ті ж студенти, що з будь-яких причин пропустили лекції чи практичні заняття, потім відпрацьовували пропущене. Причому реферати вони писали, користуючись не підручником, а пропонованою спеціальною літературою, монографіями. Через це і не траплялося для них несподіваностей на іспитах.

Записала Л. Миколаєнко.

Ми-природі, природа—нам

Проблема охорони навколишнього середовища стає сьогодні однією з найактуальніших проблем сучасності.

Виникнення цієї проблеми обумовлене рядом причин, а саме: виключними масштабами сучасних господарських комплексів, низьким рівнем природоохоронних якостей використовуваної технології, нерациональним використанням природних ресурсів і ін.

Однак неправильно вважати, що проблема охорони навколишнього середовища, проблема ставлення людини до природи виникла сьогодні.

В кодексі Вавилонського царя, котрий жив 17 віків до н. е., були встановлені правила охорони лісу. В середні віки в Західній Європі феодала видавали заборони на користання мисливськими угіддями. На Русі регламентування полювання з'явилося при Ярославові Мудрому. На деякій території Володимир-Волинського князівства (XIII ст.) заборонялося полювання на всіх тварин; ці землі й були покладені в основу першого заповідника — Білосезька Щуца.

У XVII і XVIII століттях у зв'язку з розвитком капіталістичного способу виробництва вплив на природу в Європі став більш відчутним.

Найдалекоглядніші правителі видавали в своїх країнах законопроекти, спрямовані на обмеження полювання, поліпшення земель, малопродуктивних до сільського господарства і т. ін. Петро I, наприклад, визначив заходи по охороні від безладної вирубки лісів, придатних для будівництва кораблів, охороні заповідних місць, зміцненню берегів рік проти розливу.

Однак важко говорити про науково обгрунтовану систему природокористування аж до XX століття.

Проблемі ставлення людини до природи значної уваги приділяли класики марксистсько-ленінізму, в роботах яких вперше представлена методологія дослідження і вирішення даної проблеми. В працях К. Маркса, Ф. Енгельса, В. І. Леніна не раз підкреслювався такий взаємозв'язок історії людей та історії суспільства.

Розвиток історико-філософської думки свідчить про різні етапи дослідження закономірностей взаємодії природи і суспільства. Але ні натуралістичні теорії, в яких основна увага була спрямована на нерозчленованій єдності людини і природи, ні метафізичне протиставлення людини і природи та ніякі інші теорії, крім діалектико-матеріалістичної, були не в змозі вирішити дану проблему.

Спираючись на марксистсько-ленінське розуміння взаємодії суспільства і природи, Радянський уряд з перших днів свого існування розглядав раціональне використання природних ресурсів як невід'ємну частину державної політики.

Основними завданнями, котрі знайшли відображення в партійних документах, стали дослідження і оцінка природних багатств, санітарна охорона ґрунту, води і повітря.

За роки Радянської влади в нашій країні прийнято ряд постанов ЦК КПРС, Верховної Ради СРСР, Ради Міністрів СРСР в галузі охорони природи.

Останнє десятиріччя характеризується прийняттям таких важливих законів, як

«Основи земельного законодавства Союзу РСР» і відповідні закони в республіках, «Основи водного законодавства» та ряд інших. Також були прийняті постанови про заходи по запобіганню забруднення Чорного та Каспійського морів, про раціональне використання і збереження багатств озера Байкал і ін. «Дуже добре, — підкреслює тов. Л. І. Брежнев, — що у нас тепер є обгрунтовані юридичні норми, що дозволяють вести роботу, спрямовану на захист природи».

XXV з'їзд КПРС знову наголосив на перевагах соціалістичної системи, яка відкриває перед людством можливість дієвого вирішення не лише економічних, а й екологічних завдань.

Розробка і здійснення заходів по охороні навколишнього середовища, раціональному використанню природних ресурсів введени до розряду основних завдань розвитку народного господарства СРСР на 1976—1980 роки. В 10-й п'ятирічці на охорону природи передбачено виділити значні кошти.

В новій Конституції СРСР необхідність раціонального використання природних ресурсів встановлена спеціальною статтею, згідно з якою «... в інтересах нинішнього і майбутнього покоління в СРСР вживаються необхідні заходи для охорони і науково обгрунтованого, раціонального використання землі та її надр, водних ресурсів, рослинного і тваринного світу».

В статті 67 Конституції сказано: «Громадяни СРСР зобов'язані берегти природу, охороняти її багатства». З цього положення хочеться виділити кілька важливих, на наш погляд, сторін.

По-перше, необхідно добре розуміти, що таке охорона природи в сучасному розумінні, які основні проблеми взаємовідношення людини і природи і шляхи їх розв'язання.

По-друге, формування комуністичного світогляду неможливе без правильного, марксистсько-ленінського підходу до проблем охорони природи.

По-третє, необхідно посилити природоохоронне виховання населення, особливо молоді.

О. ШТОКАЛО,
студентка біофаку.

В. о. редактора В. БЕХТЕР.

Деканати і громадські організації факультету РГФ та філологічного з глибоким сумом сповіщають про передчасну смерть старшого викладача кафедри класичної філології
МАЛАХОВОЇ
Віри Дмитрівни
і висловлюють щире співчуття родині і близьким покійниці.

- У ВИПУСКУ:
- ◆ МИ ПРИРОДІ, ПРИРОДА — НАМ.
 - ◆ В ОРАНЖЕРЕЇ.
 - ◆ ХРОНІКА.
 - ◆ ЦЕ ЦІКАВО.
 - ◆ ОБ'ЄКТ ОХОРОНИ — МОРЕ.

ОБ'ЄКТ ОХОРОНИ — МОРЕ

Північно-західна частина Чорного моря і особливо Одеська затока вимагають бережливого ставлення до їх ресурсів. У зв'язку з цими вимогами на біологічному факультеті була створена «Підводна дружина».

В завдання дружини входить спостереження за додержанням строків заборони на вилов риби і інших мешканців моря, пропаганда знань природокористування, проведення рейдів у часи заборони і виявлення порушень

квів, вивчення змін, викликаних природоохоронними заходами і ін.

Наші дружинники помітили і проблему. Будівельники постаралися на благо курортників: вони створили міцну бетонну ґраду, яка захищає берег від хвиль. Споруда має величезне значення, але разом з тим погіршив санітарний стан води. Хвилерізи і пірси погіршили циркуляцію найбільш використовуваних у літній час мас води. Крім того, гладенька поверхня бе-

тонних споруд не дозволяє закріпитися молюскам, які легко зриваються з них штормом. Усі ці зміни викликали необхідність створення штучних рифів, які стануть місцями концентрації риби і інших організмів. Вони допоможуть поліпшити санітарний стан прибережних вод.

Брати участь в роботі нашої дружини ми запрошуємо всіх ентузіастів.

В. ВЖОСИК,
студент V курсу біологічного факультету.

Часто можна бачити в оранжереї біологічного факультету студента II курсу цього факультету Олександра Красовського. З дитинства він любить природу, живі квіти. А тому не може зараз пройти повз оранжерею, щоб не зайти туди і не поцікавитися: як там квіти?

На знімку: студент **О. КРАСОВСЬКИЙ** в оранжереї.
Фото **Л. ПЛАТІРА.**

БІЛЯ ВИТОКІВ ЧИСТОЇ ВОДИ

◆ ЗАСІДАННЯ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА

В десятий п'ятирічці на природоохоронну роботу в нашій країні виділені значні кошти. Комуністична партія і Радянський уряд проявляють велику турботу про природу. Це знайшло своє відображення у новій Конституції СРСР. Одним з прикладів бережливого ставлення до водних ресурсів, збереження в чистоті річок і морів стала постанова ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про заходи по запобіганню забруднення басейнів Чорного і Азовського морів». Питання участі громадськості республіки у його виконанні були обговорені на засіданні рес-

публіканської ради Українського товариства охорони природи.

— Нині в республіці, — сказав кореспондентові РАТАУ голова президії республіканської ради товариства заслужений діяч науки УРСР М. О. Воїтвенський, — близько 90-процентів забруднених стічних вод «переробляють» очисні споруди. Їхня загальна потужність досягла 16,5 мільйона кубічних метрів води на добу. Діє понад 600 секцій і близько чотирьох тисяч громадських постів і груп по охороні водних джерел. Проведено 160 рейдів-перевірок стану річок, во-

дойм, побережжя Чорного і Азовського морів. В водоохоронних зонах обмежено використання хімічних засобів захисту рослин, розширено застосування агротехнічних, біологічних методів боротьби з шкідниками, заборонено авіаопилення. Зусиллями усього населення створюються зелені зони по узбережжю річок і водосховищ, виявляються і впорядковуються джерела. Природоохоронна робота, підкреслювалося на засіданні, в якому взяли участь представники міністерств і відомств республіки, — справа великої державної ваги, і її слід вести настирливо і цілеспрямовано.

мільйонів років. Згідно їх висновків, клімат на нашій планеті до того часу суттєво зміниться. Наприклад, в результаті розширення Атлантики Гренландія, Ісландія, Скандинавія будуть відчувати великий вплив теплої течії Гольфстрім, внаслідок чого клімат тут потепліє. Зближення Африканського материка з Європейським призведе

до перетворення Середземномор'я у внутрішнє море, утворенню вздовж його північних берегів великих гірських систем і різкому похолоданню в цьому районі. Деякі нинішні півострови «відірвуться» від материків, зате знову з'єднаються Чукотка, Аляска, Австралія до того часу «переїде» в екваторіальну зону і тому клімат там буде тропічний.

ЗЕМЛЯ В 50001976 РОЦІ.
Група вчених з Чикагського університету створила кліматичну карту Землі через 50

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитетта комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).